demohub

Gordijski čvor hrvatske demokracije: kako ga otpetljati?

7. Dani obrazovnih znanosti
„Obrazovanje i kreativnost: izazovi i mogućnosti”

Metodološka kreativnost u sintezi znanja

Triangulacija pojma demokratičnosti obrazovanja kroz sustavni pregled literature projekta DEMOhub

HRZZ Hrvatska zaklada za znanost

demohub.ufzg.hr
HRZZ UIP-2025-02-9500

demohub

Gordijski čvor hrvatske demokracije: kako ga otpetljati?

Od demokratskih politika do demokratske prakse

Istraživačko pitanje:

Kako lokalne zajednice, obrazovne institucije i pojedinci provode demokratske politike i prakse u visoko centraliziranoj državi te s kojim se preprekama pritom susreću?

HRZZ Hrvatska zaklada za znanost

demohub.ufzg.hr
HRZZ UIP-2025-02-9500

demohub

Gordijski čvor hrvatske demokracije: kako ga otpetljati?

Tri razine u fokusu istraživačkog pitanja

Kako **lokalne zajednice**, **obrazovne institucije** i **pojedinci** provode demokratske politike i prakse u visoko centraliziranoj državi te s kojim se preprekama pritom susreću?

Različite perspektive, zajedničko pitanje

Istraživačka grupa

Pet disciplinarnih perspektiva:

- pedagogija
- sociologija
- politologija
- povijest
- antropologija

+ suradnice i studenti

Monika Pažur
voditeljica

Nadja Čekolj

Ivana Čavar

Marko Kovačić

Nikola Tomašegović

Dorijan Vahtar

Od teorijskog okvira do promjena u praksi

Projektni plan

Prosinac 2025. – prosinac 2030.

2025.–26.	**01 POVEZATI**	Sustavni pregled literature i teorijski okvir
2026.–27.	**02 DETEKTIRATI**	Kvantitativna istraživanja prepreka
2027.–28.	**03 RAZUMJETI**	Šest studija slučaja: zajednice, škole i učitelji
2028.–29.	**04 TESTIRATI**	Participativno akcijsko istraživanje i alati
2029.–30.	**05 PODIJELITI**	Diseminacija, preporuke i mreža istraživača

Prva faza otvara dva izazova: povezivanje teorijskih perspektiva i uključivanje studenata u istraživački proces

Dvije dimenzije metodološke kreativnosti

IZAZOV 1

Različiti teorijski jezici i disciplinarne perspektive

Teorijska triangulacija

Uspoređivanje i povezivanje koncepata radi izgradnje zajedničkog teorijskog okvira.

IZAZOV 2

Aktivno uključivanje studenata u zahtjevan istraživački proces

Suradničko istraživanje

Sudjelovanje u stvarnim istraživačkim zadacima kao prostor učenja i mentorstva.

Uključivanje studenata u istraživački proces

Istraživanje kao prostor suradničkog učenja

Suradničko istraživanje

Aktivna participacija studenata UFZG u etapama probira i primjene protokola

Inovativno mentorstvo

Transformacija metodološke obuke u autentičan prostor visokoškolske kreativne pedagogije

Zajednica praksi

Izgradnja istraživačkih kapaciteta nove generacije stručnjaka kroz izravni rad na projektnoj građi

Baze i pojmovi pretraživanja

ELSEVIER Scopus

("democra*" OR "civi*" OR "citizen* " OR "political") **W/2** ("educat*" OR "school*" OR "curricul*" OR "learn*" OR "teach*") AND ("governance" OR "policy-mak*" OR "policy mak*" OR "democratic school culture" OR "participation" OR "decision mak*" OR "inclusi*" OR "belonging" OR "becoming" OR "empathy" OR "relational pedagogy" OR "trust*" OR "power" OR "ideology" OR "hierarchy" OR "agency" OR "activism" OR "transformative learning" OR "critical autoreflexivity" OR "express*" OR "voice*")

Clarivate Web of Science™

("democra*" OR "civi*" OR "citizen* " OR "political") **NEAR/2** ("educat*" OR "school*" OR "curricul*" OR "learn*" OR "teach*") AND ("governance" OR "policy-mak*" OR "policy mak*" OR "democratic school culture" OR "participation" OR "decision mak*" OR "inclusi*" OR "belonging" OR "becoming" OR "empathy" OR "relational pedagogy" OR "trust*" OR "power" OR "ideology" OR "hierarchy" OR "agency" OR "activism" OR "transformative learning" OR "critical autoreflexivity" OR "express*" OR "voice*")

Kriteriji uključivanja

- **Jezik**
  - Radovi na engleskom jeziku
- **Vrsta dokumenta**
  - WoS = Article, Proceeding Paper, Early Access, Book Chapters, Review Article
  - Scopus = Article, Book Chapter, Conference Paper, Review
- **Godine**
  - Do ožujka 2026.
- **Znanstveno područje i polje**
  - Nije korišten filtar u bazama

Kriteriji isključivanja

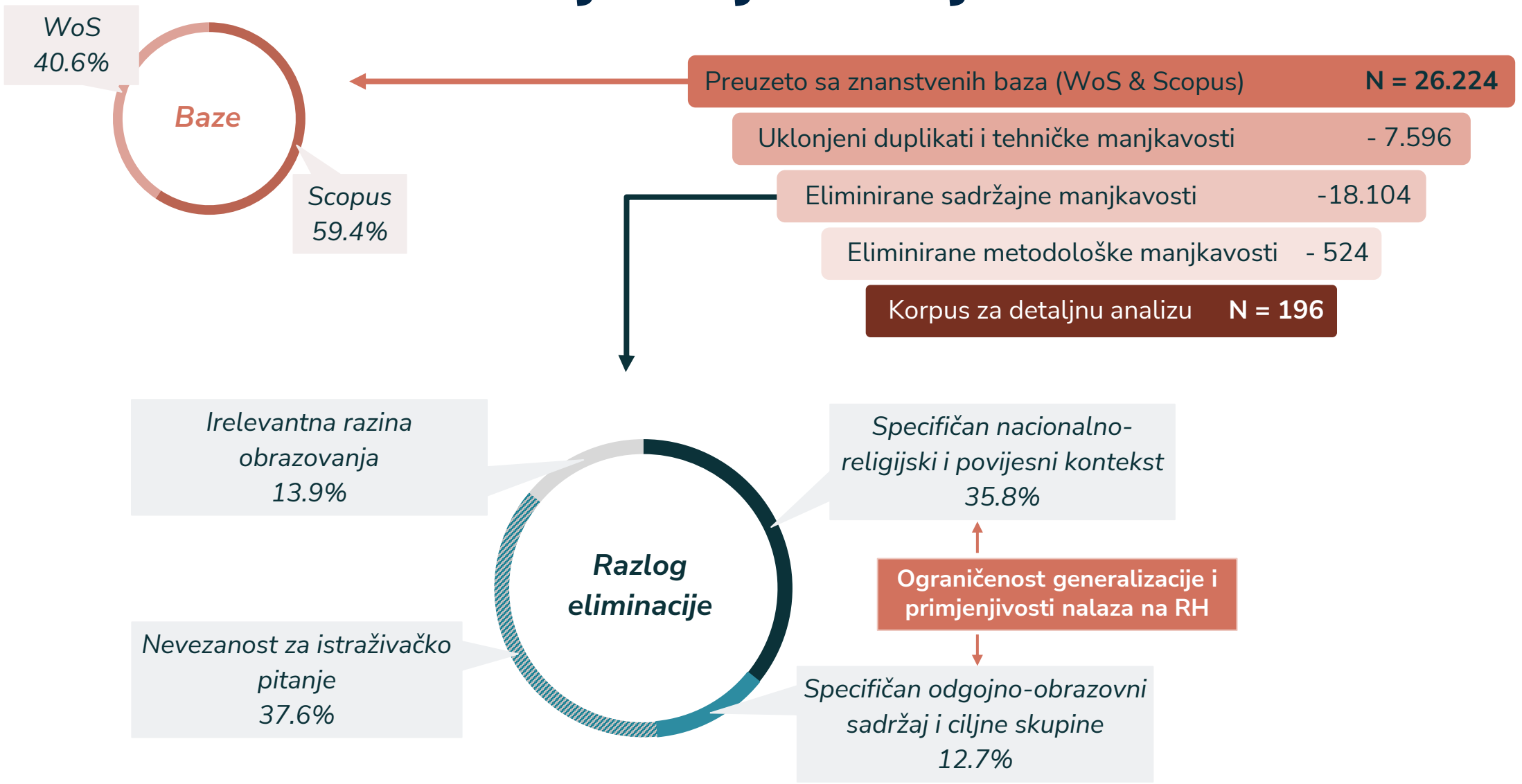

Sadržaj kategorija eliminacije članaka

Irelevantna razina obrazovanja

Rani i predškolski odgoj i obrazovanje

Visoko obrazovanje

Cjeloživotno obrazovanje, obrazovanje odraslih i neformalno obrazovanje

Specifičan odgojno-obrazovni sadržaj i ciljne skupine

Intervencije u učenju i specifičan vid inkluzije (npr. invaliditet i teškoće u razvoju)

Inkluzija specifičnih manjinskih skupina (rod, rasa, nacija, vjera i sl.)

Specifičan nacionalno-religijski i povijesni kontekst

Geografska specifičnost (regija, država, pokrajina ili grad)

Određeni povijesno-politički događaj i okolnosti (kolonizacija, (post)ratna stanja, ekonomske krize i sl.)

Slaba veza s istraživačkim pitanjem

Druge znanstvene discipline i područja djelatnosti (biomedicina i javno zdravstvo, prirodne i tehničke znanosti, umjetnost...)

Aktualna društvena pitanja (nejednakosti, feminizam i rod, migracije, održivi razvoj, klimatske promjene, digitalizacija, UI i sl.)

Dubinska analiza

- **Fokus sustavnog pregleda**
  - **Istraživanja koja izravno povezuju demokraciju i obrazovanje te nude nalaze primjenjive na hrvatski obrazovni kontekst**
  - **U središtu analize je odnos moći između pojedinaca i institucija: na koji način institucije oblikuju mogućnosti djelovanja pojedinca te kako pojedinci mogu djelovati unutar institucije i doprinijeti njihovoj transformaciji**

- **N=196 radova**
  - **Selektirani na temelju dostupnih sažetaka u WoS i Scopus bazama!**
  - **Kreiranje protokola s ciljem daljnje selekcije**

Struktura protokola za dubinsku analizu

	Odjeljak protokola	Ključne dimenzije i varijable	Fokus i analitički cilj
Strukturna pitanja	**A. Metapodaci**	DOI, časopis, autori, godina, naslov	Mapiranje osnovnih informacija o radu
	B. Ocjena kvalitete rada	Teorijsko i metodološko utemeljenje, generalna kvaliteta rada te potencijal za DEMOhub projekt	Evaluacija metodološke rigoroznosti te i relevantnosti
	C. Kontekst istraživanja i teorijski okvir	Istraživački problem, razina obrazovanja, akteri i (inter)nacionalnost	Kontekstualizacija odgojno-obrazovnog sustava i promatranih aktera
	D. i E. Metodologija i etički aspekt	Odabrana strategija i metoda istraživanja (trajanje, uzorak...) te refleksija pozicije i pristranosti istraživača	Identifikacija metodološke strategije i analiza etičke promišljenosti
Sadržajna pitanja	**F. Demokracija**	Viđenje: minimalističko vs. maksimalističko Nositelji i prepreke: akteri i centralizacija moći	Teorijsko shvaćanje koncepta demokracije općenito te u školi
	G. Moć, otpor i agensnost	Oblici dominacije: identitetska, materijalna, participativna, epistemološka Prakse otpora: značenje, savezi i reakcije hijerarhije	Detekcija subverzivnog djelovanja dionika
	H. Emocije	Vrsta emocija i njihove regulacije: privatne vs. javne, individualna vs. institucijska	Percepcija uloge afektivnih stanja u procesu demokratskog djelovanja

Broj radova nakon sistemske analize

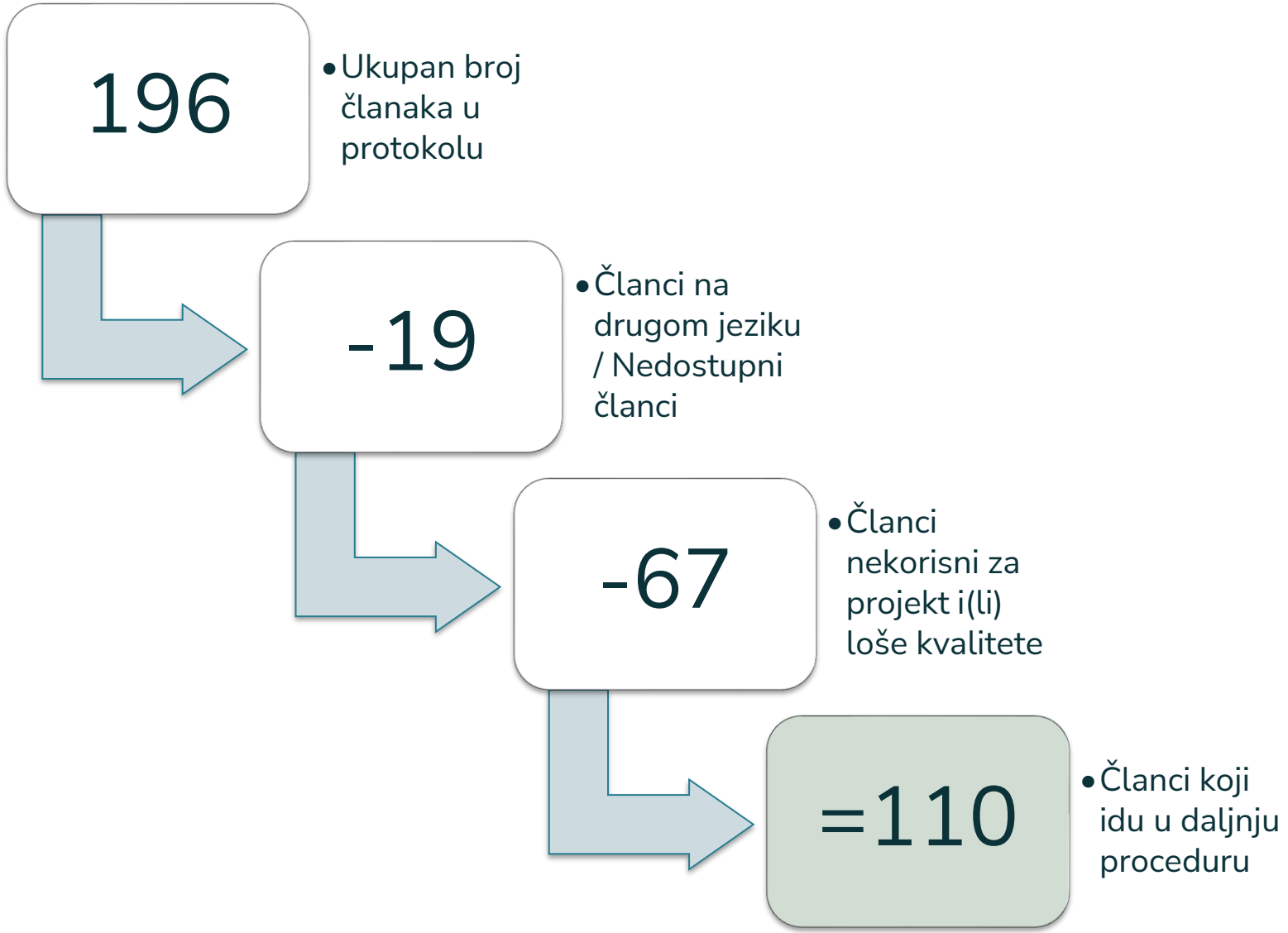

Uključivanje studenata u istraživački proces

1 Selekcija članaka

- 8 studenata
- 7.736 sažetaka

- Potpuna autonomija (uz upute i podršku

2 Dubinska analiza

- 7 studenata
- 196 članaka

- Odgovori na zatvoreni tip pitanja (Cohen κ) uz citate i komentare

Procjene:
Kvalitete rada
Korisnosti za projekt
Strategije istraživanja
Aktera/perspektive rada

Usporedba procjena studenata i projektnog tima

Generalna kvaliteta rada (N = 115)

Student / Ekspert	Dobro	Osrednje	Loše	Ukupno
Dobro	53	41	2	96
Osrednje	5	8	4	17
Loše	1	0	1	2
Ukupno	59	49	7	115

Korisnost rada za DEMOhub (N = 125)

Student / Ekspert	Dobro	Osrednje	Loše	Ukupno
Dobro	21	37	20	78
Osrednje	5	7	19	31
Loše	0	7	9	16
Ukupno	26	51	48	125

🎓 Niski koeficijenti suglasnosti + komentari u protokolu = ključan prostor za obostrano učenje

Prilika za studente: Razvoj kritičkog mišljenja, usvajanje rigoroznijih znanstvenih kriterija i preciznije prepoznavanje primjenjivosti radova

Prilika za istraživački tim: Preispitivanje vlastitih kriterija, te razvoj preciznijih smjernica i mentorskih alata za buduće faze rada

Zaključno

Očekivani ishodi sinteze

Novi teorijski okvir = stvaranje robusnog pojmovnog sustava nužnog za predstojeća empirijska istraživanja projekta

Razumijevanje praksi = uvid u stvarne mogućnosti i izazove demokratizacije u hrvatskim školama

Izazovi i nedostaci dosadašnje analize

Izrazito velik broj sažetaka (N > 26.000)

Nepouzdanost filtara citatnih baza (klasifikacija rada, jezik, godina...)

Nepouzdanost sažetaka i ključnih riječi

Upravljanje selekcijom literature u ranim fazama nije samo tehnički, već primarno kreativan čin

demohub

Gordijski čvor hrvatske demokracije: kako ga otpetljati?

Više o projektu

Hvala na pažnji!

Ivana Čavar
Fakultet strojarstva i brodogradnje
Sveučilište u Zagrebu
ivana.cavar@fsb.unizg.hr

Nadja Čekolj
Filozofski fakultet
Sveučilište u Rijeci
nadja.cekolj@uniri.hr

HRZZ Hrvatska zaklada za znanost

demohub.ufzg.hr
HRZZ UIP-2025-02-9500